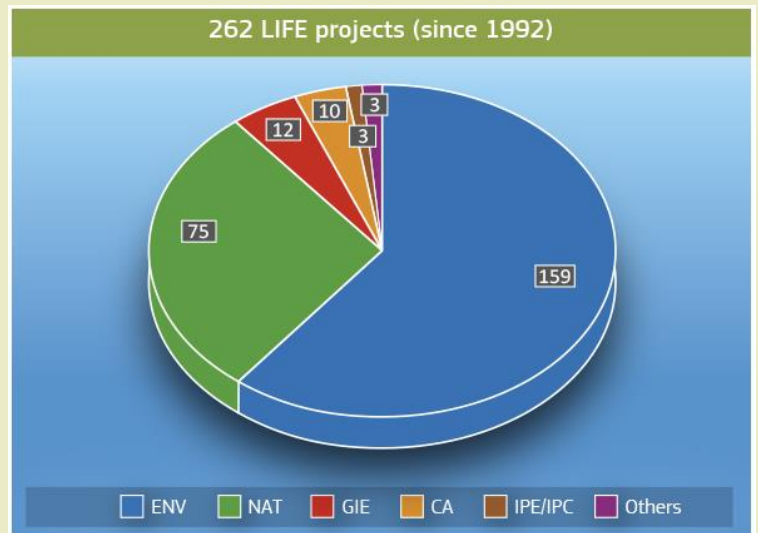

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει μια επισκόπηση του προγράμματος LIFE στην Ελλάδα. Προβάλλει τα βασικά στοιχεία και ορισμένα από τα τελευταία έργα LIFE.

Επίσης θα βρείτε στοιχεία επικοινωνίας και άλλα χρήσιμα στοιχεία καθώς και έναν πλήρη κατάλογο με τρέχοντα έργα LIFE καθώς και αυτά που έκλεισαν πρόσφατα.

Κάθε χρόνο γίνεται πρόσκληση για υποβολή προτάσεων που καλύπτουν τους τομείς προτεραιότητας του προγράμματος LIFE.

Investment in LIFE projects in Greece (€ million)

	Total investment	EU contribution
ALL LIFE projects	422.5	232
Environment and Resource Efficiency (ENV)	225	105.5
Nature and Biodiversity (NAT)	112	76
Environmental Governance and Information (GIE)	13	7
Climate Action (CA)	22.5	13.5
Integrated (IPE/IPC)	47	28
Others	3	1.8

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ LIFE

Το πρόγραμμα LIFE είναι το μέσο χρηματοδότησης της ΕΕ για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα. Θεσπίστηκε το 1992 και έκτοτε έχει συγχρηματοδοτήσει περισσότερα από 4.500 έργα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και τρίτες χώρες, εκταμιεύοντας περισσότερα από 9 δισ. ευρώ και συμβάλλοντας με περισσότερα από 4 δισ. ευρώ στην προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος LIFE για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 3,4 δισ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές, με ένα υποπρόγραμμα για το περιβάλλον και ένα υποπρόγραμμα για τη δράση για το κλίμα.

Είδη έργων LIFE:

- Παραδοσιακά (Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων, Φύση και Βιοποικιλότητα, Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση, Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής, Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση)
- Ολοκληρωμένα (Περιβάλλον, Φύση ή Δράση για το Κλίμα)
- Προπαρασκευαστικά
- Ανάπτυξης ικανοτήτων

Άλλα είδη χρηματοδότησης LIFE:

- Επιδότησεις λειτουργίας ΜΚΟ
- Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Φυσικού Κεφαλαίου (NCCFF)
- Ιδιωτική Χρηματοδότηση για την Ενεργειακή Απόδοση (PF4EE)

Τα NCCFF και PF4EE είναι κοινές πρωτοβουλίες με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που διαχειρίζεται τα δύο ταμεία. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο: <http://ec.europa.eu/life>

LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων

Αυτός ο τομέας προτεραιότητας του LIFE έχει στόχο να αναπτύξει, να δοκιμάσει και να παρουσιάσει βέλτιστες πρακτικές, λύσεις και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σε περιβαλλοντικές προκλήσεις, καθώς και να βελτιώσει τη σχετική βάση γνώσεων.

Μέχρι σήμερα, ο άξονας Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων του LIFE (πρώην συνιστώσα Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση του LIFE) έχει συγχρηματοδοτήσει 159 έργα στην Ελλάδα, που αντιστοιχούν σε συνολική επένδυση ύψους 225 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 105,5 εκατ. συνεισέφερε η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα έργα που ολοκληρώθηκαν στόχευαν κυρίως στην ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση, τη διαχείριση ευάλωτων παράκτιων περιοχών, τα αστικά, βιομηχανικά και βιολογικά απόβλητα, τη μείωση των αποβλήτων, τα πράσινα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τη διαχείριση και παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων, τη διαχείριση υδάτων σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης, τον βιώσιμο τουρισμό, την προστασία από δασικές πυρκαγιές, τα επικίνδυνα απόβλητα (χρησιμοποιούμενα έλαια και υπολείμματα πετρελαίου), τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την προστασία των υδάτινων πόρων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (προσαρμογή της αγοράς στους κινδύνους και τις οικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την παγίευση του άνθρακα στην ελαιοκομία), τη διαχείριση των δασών, την πρόληψη των φυσικών κινδύνων (δασικές πυρκαγιές και πλημμύρες) και τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα στον τομέα της βιομηχανίας ειδών διατροφής. Σχεδόν το ένα τρίτο των έργων υλοποιήθηκε από τοπικές αρχές. Οι άλλοι δικαιούχοι ήταν κυρίως αναπτυξιακοί φορείς, πανεπιστήμια και δημόσιες επιχειρήσεις. Τα έργα είχαν μέση διάρκεια 24 ως 48 μηνών.

Στην Ελλάδα, υλοποιούνται σήμερα 15 έργα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως η διαχείριση αποβλήτων και η ανακύκλωση (για παράδειγμα, μετατροπή των αποβλήτων κουζίνας των ξενοδοχείων σε ζωοτροφές, η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων ΑΗΗΕ και ειδικά προγράμματα ανακύκλωσης για απομακρυσμένες περιοχές), τα βιομηχανικά, αστικά (οικολογικό, καινοτόμο σύστημα για εσωτερική ανακύκλωση αποβλήτων) και γεωργικά απόβλητα (βελτίωση σημαντικά υποβαθμισμένων γεωργικών εκτάσεων), η αξιολόγηση κινδύνων (κυρίως για την προστασία της ανθρώπινης υγείας), η απολύμανση και ο έλεγχος ρύπανσης (εφαρμογή ενός καινοτόμου, καταχωρημένου ως ευρεσιτεχνία, φιλικού προς το περιβάλλον και χαμηλού κόστους δολώματος (Biodeclar) για τον έλεγχο σε ευρεία κλίμακα της μύγας της Μεσογείου), η κλιματική αλλαγή (μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με τη δημιουργία μιας πλατφόρμας προγραμματισμού συντηρητικών μετακινήσεων και τη θέσπιση σχεδίων διαχείρισης κατά των χωροκατακτητικών κουνουπιών, που ενθαρρύνονται από την κλιματική αλλαγή, στη Νότιο Ευρώπη) και η εξοικονόμηση ενέργειας, η επεξεργασία λυμάτων, η ύδρευση και η προστασία του εδάφους καθώς και η χρήση γης και η χωροταξία (πρωτότυπη ενεργειακά αποδοτικές μεταφορές εμπορευμάτων μέσω της εισαγωγής πράσινων διαδρομών), και η περιβαλλοντική διαχείριση (έξυπνη αξιοποίηση της ιλύος πετρελαίου (PRS) που παράγεται στα διυλιστήρια Κορίνθου της Motor Oil Hellas, επίδειξη ενός καινοτόμου, προσαρμόσιμου και προσιτού έξυπνου συστήματος καλλιέργειας, και ανάπτυξη και εφαρμογή ενός οικονομικά βιώσιμου και καινοτόμου συστήματος για την πλήρη ανάκτηση πόρων από λύματα ανθρακωρυχείων στην πηγή).

Οι δικαιούχοι των έργων είναι κυρίως πανεπιστήμια, τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές, ερευνητικοί οργανισμοί, αναπτυξιακοί φορείς, μεγάλες επιχειρήσεις, ΜΚΟ και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα έργα προβλέπεται να έχουν διάρκεια 24 ως 72 μηνών.

Το ένητο που ακολουθεί παρουσιάζει ένα παράδειγμα επιτυχούς προγράμματος LIFE Περιβάλλον στην Ελλάδα, το οποίο βραβεύτηκε το 2019 στο πλαίσιο του βραβείου Καλύτερων Έργων LIFE που έκλεισαν την περίοδο 2017-2018.

Εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην ελαιοκομία με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (oLIVE-CLIMA) LIFE11 ENV/GR/000942

Το έργο LIFE oLIVE CLIMA αναπτύχθηκε σε 120 εμπορικούς ελαιώνες για μια περίοδο 5 ετών και καταμετρήθηκε σε 3 πιλοτικές περιοχές στην Ελλάδα με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Οι πιλοτικές περιοχές ήταν ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Νηλέας, η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πεζών και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεραμβέλλου, καθώς και οι πιλοτικοί ελαιώνες του ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ». Το έργο oLIVE-CLIMA πέτυχε όλους τους στόχους του και τις προσδοκίες σε ό,τι αφορά την υιοθέτηση πολιτικής. Κατέδειξε τα οφέλη της καλλιέργειας και της κατάλληλης διαχείρισης ζιζανίων κατά τη χειμερινή περίοδο, αποδεικνύοντας ότι αυτές οι εναλλακτικές μέθοδοι

παραγωγής αντιστρέφουν την απώλεια οργανικής ύλης του εδάφους και μπορούν να δεσμεύσουν ατμοσφαιρικό διοξείδιο του άνθρακα, συμβάλλοντας έτσι στην υλοποίηση της πολιτικής μετριασμού της κλιματικής αλλαγής της ΕΕ. Μπορεί να υπάρξουν και πρόσθετα οφέλη μέσω της επιστροφής του οργανικού άνθρακα στους ελαιώνες, εφαρμόζοντας θρυμματισμό των κλαδεμάτων απευθείας ή μετά από κομποστοποίηση. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν σαφές ισοζύγιο άνθρακα του οικοσυστήματος στους πιλοτικούς ελαιώνες ως και 1,3 τόνους διοξειδίου του άνθρακα ανά τετραγωνικό μέτρο ανά έτος. Επίσης, στα πιλοτικά χωράφια παρατηρήθηκε αύξηση της γονιμότητας του εδάφους, βελτιωμένη βιοποικιλότητα και υψηλότερες αποδόσεις, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό όταν πρέπει οι αγρότες να υιοθετήσουν μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον. Οι βελτιωμένες αποδόσεις και/ή το μειωμένο κόστος παραγωγής έχουν θετικές κοινωνικές επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες που εξαρτώνται από την παραγωγή ελαιόλαδου, όπως συμβαίνει στις πιλοτικές περιοχές. Αντίστοιχα οφέλη μπορεί κανείς να αναμένει από την εφαρμογή του έργου αυτού και σε άλλες περιοχές της Μεσογείου με παρόμοια κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά. Τα αποτελέσματα κοινοποιήθηκαν σε οργανώσεις αγροτών και φορείς χάραξης πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το 2017 πραγματοποιήθηκαν τέσσερα εργαστήρια με μεγάλη επιτυχία και αντίκτυπο στη νότια, κεντρική και βόρεια Ελλάδα καθώς και στην Ιταλία, υπό την αιγίδα των Ινστιτούτων της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Έρευνας του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ», εταίρων του έργου, για την κατάρτιση των αγροτών στις καλλιεργητικές πρακτικές του oLIVE-CLIMA. Η ομάδα έργου συνεργάστηκε με τη αρμόδια Υπουργεία σχετικά με τη δυνατότητα χρήσης του κατσίγαρου ως λιπάσματος με βάση τα στοιχεία του έργου Life oLIVE-CLIMA. Τον Ιανουάριο 2017, η τροποποίηση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) αναφορικά με τα εναλλακτικά μέτρα διαχείρισης αποβλήτων ελαιορυγίων συμπληρώθηκε και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 3924 / 7-12-2016, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις του έργου. Επίσης, οι εταίροι του έργου δραστηριοποιήθηκαν και στον προσδιορισμό των Κανόνων Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος Προϊόντος για το ελαιόλαδο. Συμμετέχουν στην εκπόνηση του «Πρωτοκόλλου Ελαιόλαδου» από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαίας και την Τεχνική Γραμματεία της ΕΕ για τους Κανόνες Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος Προϊόντων (PEFCR) για το Ελαιόλαδο. Τον Νοέμβριο 2016, η Τεχνική Συμβουλευτική Επιτροπή της μονάδας Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος Προϊόντων (PEF) αναγνώρισε τα ελαιόδενδρα ως ένα από τα δύο μεγαλύτερα μακρόβια δένδρα της ευρωπαϊκής γεωργίας για τη μακροπρόθεσμη αποθήκευση άνθρακα. Το έργο LIFE oLIVE CLIMA σχεδιάστηκε για να υπογραμμίσει το δυναμικό των ελαιόδεντρων στην υποστήριξη των προσαρμοσμένων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής με μια σειρά μέτρων που στόχο έχουν να αυξήσουν την απορρόφηση άνθρακα από την ατμόσφαιρα και την αποθήκευση σημαντικού μέρους του στο έδαφος και τον κορμό των ελαιόδενδρων. Οι δράσεις του έργου αναφορικά με τον θρυμματισμό των κλαδεμάτων και την κατανομή τους στο έδαφος των ελαιώνων, είτε απευθείας είτε μετά από κομποστοποίηση έχει άμεσα οφέλη για τον ελαιώνα, τον παραγωγό και το περιβάλλον. Το Υπουργείο, λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη εφαρμογής της δράσης αυτής, αποφάσισε να παράσχει οικονομικά κίνητρα στο πλαίσιο του τελευταίου εθνικού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Κατά συνέπεια, οι αγρότες μπορεί να χρηματοδοτούνται για την αγορά μηχανημάτων για τον θρυμματισμό του ξύλου των κλαδεμάτων και να λαμβάνουν επιδοτήσεις για τον θρυμματισμό του ξύλου αυτού ανά στρέμμα, δεσμευόμενοι να το χρησιμοποιούν για πέντε (5) χρόνια.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<http://www.oliveclima.eu/>

LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα

Αυτός ο τομέας προτεραιότητας LIFE έχει στόχο να αναπτύξει, να δοκιμάσει και να παρουσιάσει βέλτιστες πρακτικές, λύσεις και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την υλοποίηση της πολιτικής και της νομοθεσίας για τη φύση και τη βιοποικιλότητα, καθώς και να βελτιώσει τη σχετική βάση γνώσεων.

Μέχρι σήμερα, η συνιστώσα LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα συγχρηματοδότησε 75 έργα στην Ελλάδα. Τα προγράμματα αυτά αντιστοιχούν σε συνολική επένδυση ύψους 112 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 76 εκατ. διατέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα έργα LIFE Φύση που ολοκληρώθηκαν στην Ελλάδα υποστήριξαν δράσεις που στόχευαν στη σταθεροποίηση ή την αύξηση των πληθυσμών απειλούμενων ειδών (*Gypaetus barbatus*, *Caretta caretta*, *Falco eleonora*, *Monachus monachus*, *Ursus arctos*, θαλασσοκόρακας, Αιγιάγλαρος, φιννοσκανδικός πληθυσμός νανόκηννας, σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας, κερκινέζι, ελληνικά δάση αρκεύθου στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών και μεσογειακή φώκια στις Βόρειες Κυκλάδες), καθώς και στην αποκατάσταση οικοτόπων (Λιμνοθάλασσα Δράνα, Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου, Υγρότοπος Άγρα, μεσογειακές εποχικές λεκάνες, δάση μαύρης πεύκης, οικότοποι με άρκευθους στην Κρήτη, το Νότιο Αιγαίο, το Εθνικό Πάρκο Πρεσπών και λιμνοθάλασσες). Ένα από τα έργα είχε στόχο τη θέσπιση ενός συστήματος αειφόρου διαχείρισης και χρηματοδότησης ενός σημαντικού αλλά υποβαθμισμένου οικοσυστήματος υγρότοπων (περιοχή Natura 2000 της Λίμνης Στυμφαλίας). Ένα άλλο έργο ασχολήθηκε με τη βελτίωση των συνθηκών για τη συνύπαρξη ανθρώπου-αρκούδας σε τέσσερα Εθνικά Πάρκα στη Νότιο Ευρώπη. Το πρόγραμμα Βιοποικιλότητα Απύβιο ανέπτυξε ένα ιδιαίτερα καινοτόμο ολοκληρωμένο ηλεκτρονικό σύστημα που επιτρέπει την εξ αποστάσεως, ταχεία και μη παρεμβατική παρακολούθηση της βιοποικιλότητας. Ένα έργο Βιοποικιλότητας στόχευε στη θέσπιση ολοκληρωμένου προγραμματισμού και διαχείρισης για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, διευκολύνοντας παράλληλα τη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Ένα άλλο είχε στόχο την ενίσχυση της βιοποικιλότητας κατά την αποκατάσταση οικοσυστημάτων που επλήγησαν από πυρκαγιές, χάρη στην εισαγωγή μια νέας τεχνολογίας που βασίζεται στην προκαλλιέργεια σε μικροένθετα χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα ειδών. Το τελευταίο έργο Βιοποικιλότητας είχε στόχο την ανάπτυξη μεθοδολογίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εναρμοσίση των αναγκών των κατασκευαστών αιολικών πάρκων με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δικαιούχοι των έργων ήταν κυρίως ΜΚΟ, τοπικές και εθνικές αρχές, ερευνητικοί οργανισμοί και αναπτυξιακοί φορείς. Τα έργα είχαν διάρκεια 24 ως 60 μηνών.

Σήμερα στην Ελλάδα υλοποιούνται 11 έργα από τη συνιστώσα LIFE Φύση και εστιάζουν στη διατήρηση οικοτόπων (π.χ. δάση/δασικά ανοίγματα και περιοχές Natura 2000 στην Άνδρο, οικότοποι προτεραιότητας σε παράκτιες περιοχές της Μεσογείου) και στην προστασία ειδών (π.χ. μαυροπετρίτης, υδρόβια πτηνά στην Πρέσπα, πληθυσμοί σπιζαετού στην Ελλάδα και την Κύπρο). Ορισμένα από τα έργα έχουν πολύ συγκεκριμένους στόχους, μεταξύ των οποίων η βελτίωση των συνθηκών για τη συνύπαρξη ανθρώπου-αρκούδας στον Δήμο Αμινταίου, η διαχείριση και η αλλαγή συμπεριφοράς έναντι των ελληνικών σπηλαίων και νυχτερίδων και η αντίδραση στις απειλές χωροκατακτητικών ειδών στη Βόρειο Ελλάδα. Τα έργα αυτά έχουν μέση διάρκεια 49 – 87 μηνών και συντονίζονται από πανεπιστήμια, ΜΚΟ και μία εταιρεία συμβούλων.

Στο ακόλουθο πλαίσιο παρουσιάζεται ένα παράδειγμα επιτυχημένου έργου LIFE Φύση στην Ελλάδα.

Αποκατάσταση και διατήρηση του τύπου Οικότοπου Προτεραιότητας *9562 «Ελληνικά Δάση Άρκευθου» στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών (LIFE JunEx) LIFE12 NAT/GR/000539

Το έργο LIFE JunEx βελτίωσε με επιτυχία την κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου προτεραιότητας *9562 «Ελληνικά Δάση αρκεύθου» χάρη στην επανεισαγωγή παραδοσιακών πρακτικών, όπως η επιλεκτική απομάκρυνση πλατύφυλλων φυτών, την ελεγχόμενη βόσκηση και τον καθαρισμό από σκουπίδια. Επίσης, ανέπτυξε με επιτυχία την ικανότητα των δασικών αρχών να συνδυάζουν την υλοτομία και τη βόσκηση στα δάση ως μέσο διατήρησης των οικοτόπων εντός των προστατευμένων περιοχών. Οι πρακτικές αυτές εντάχθηκαν στο επόμενο δεκαετές Σχέδιο Διαχείρισης Δασών της Δυτικής Πρέσπας και στο Σχέδιο Διαχείρισης της Βόσκησης του Δήμου Πρεσπών.

Η απομάκρυνση της πλατύφυλλης βλάστησης η οποία εισέβαλε στον οικότοπο *9562 αποδείχθηκε περιβαλλοντικά επωφελής, αφού δρύες και καρπίνι υποβάθμιζαν το δάσος. Οι νέοι άρκευθοι έχουν σήμερα περισσότερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν και να επιβιώσουν. Ο καθαρισμός από σκουπίδια και βιομάζα επίσης προσφέρουν καλύτερες συνθήκες ανάπτυξης των ειδών και μειώνουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς.

Το έργο πέτυχε του έξι βασικούς του στόχους:

- Διατήρηση των αρκεύθων που βρέθηκαν σε καλή κατάσταση με μεγάλη κλωριδική ποικιλότητα,
- Αποκατάσταση περιοχών όπου τα Ελληνικά Δάση Αρκεύθου υποβαθμίστηκαν λόγω της εισβολής πλατύφυλλων ειδών μέσω της επιλεκτικής υλοτομίας και της επανεισαγωγής της βόσκησης, καθώς και απομάκρυνση βιομάζας και σκουπιδιών,
- Βελτίωση της φυσικής αναγέννησης του *Juniperetum excelsa* με φύτευση φυταρίων και σπορά σπόρων,
- Μείωση των απειλών, όπως οι κίνδυνοι πυρκαγιάς,
- Ενίσχυση της επιστημονικής γνώσης αναφορικά με τη διατήρηση του οικοτόπου τύπου *9562 και ανταλλαγή πρακτικών με τα σχετικά ακροατήρια, όπως οι διαχειριστικές αρχές, και
- Προώθηση και προβολή των αξιών του οικοτόπου *9562 μέσω δράσεων επικοινωνίας.

Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.junex.gr>

LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση

Αυτός ο τομέας προτεραιότητας έχει στόχο να προωθήσει την ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά θέματα, να υποστηρίξει την επικοινωνία, τη διαχείριση και τη διάδοση των περιβαλλοντικών πληροφοριών και να προωθήσει τη βελτίωση της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης με τη διεύρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών.

Μέχρι σήμερα, ο άξονας αυτός (πρώην συνιστώσα Ενημέρωση και Επικοινωνία του LIFE+) έχει συγχρηματοδοτήσει 12 έργα στην Ελλάδα. Αντιστοιχούν σε συνολικές επενδύσεις ύψους 13 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεισφέρει τα 7 εκατ. ευρώ. Τα έργα υλοποιούνται από πανεπιστήμια, ΜΚΟ, μία εθνική υπηρεσία (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας) και μία περιφερειακή αρχή (Πελοπόννησος). Η διάρκειά τους θα κυμαίνεται από 21 ως 60 μήνες.

Μέχρι σήμερα, οκτώ από αυτά έργα έχουν ολοκληρωθεί. Ένα έργο υλοποίησε μια ευρεία εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την ενημέρωση αλιέων και τοπικών κατοίκων σε θέματα που αφορούν τα ενδημικά ψάρια, την ποιότητα των υδάτων και τις βιώσιμες πρακτικές αλιείας στη διασυννοριακή λεκάνη των Πρεσπών. Ένα άλλο έργο πέτυχε να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού που στόχευε και συνέβαλε στην αλλαγή της νοοτροπίας και της συμπεριφοράς απέναντι στο θαλάσσιο περιβάλλον και 14 είδη θαλάσσιων θηλαστικών. Ένα τρίτο έργο προώθησε τη βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση ελαιόλαδου, ενώ ένα τέταρτο έργο ανέπτυξε μια σειρά εργαλείων για την αντιμετώπιση της απόθεσης απορριμμάτων στις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας. Στόχος ενός άλλου έργου που έληξε ήταν ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της ακατάλληλης διαχείρισης των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία, όπως ορίζονται από την ισχύουσα ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ένα ακόμα έργο που έληξε υποστήριξε προσπάθειες διατήρησης στοχευμένων περιοχών δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη, δίνοντας κίνητρα στο ευρύ κοινό να συμμετέχει στις σχετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και υπογραμμίζοντας τις κοινωνικοοικονομικές δυσμενείς επιπτώσεις που θα προκύψουν από την απώλεια της βιοποικιλότητας. Το τελευταίο έργο ανέπτυξε και υλοποίησε μια ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και τη μείωση της ρύπανσης των θαλάσσιων υδάτων με πλαστικές σακούλες (περισσότερες πληροφορίες και αποτελέσματα θα βρείτε στο ακόλουθο ένθετο).

Σήμερα υλοποιούνται τέσσερα έργα, που εστιάζουν στα ακόλουθα θέματα: προώθηση της ευαισθητοποίησης για τη δίωξη εγκληματών κατά της άγριας ζωής και την ευθύνη για πρόκληση βλαβών στη βιοποικιλότητα στις περιοχές δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη, οικοδόμηση συνεργασίας, ανάπτυξη δεξιοτήτων και μερισμός των γνώσεων για τα δάση δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα, υποστήριξη της εναρμόνισης των γνώσεων που θα συμβάλει στην επιβολή των ευρωπαϊκών κανονισμών για τη βιώσιμη χρήση χημικών και την επέκταση της προστιθέμενης αξίας της περιβαλλοντικής προστασίας από τη διαχείριση επικίνδυνων χημικών προϊόντων και θέσπιση ενός μηχανισμού πρόληψης εγκληματών σχετικών με τα απόβλητα μέσω έξυπνων επιθεωρήσεων.

Ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη μείωση της πλαστικής σακούλας στο θαλάσσιο περιβάλλον (LIFE DEBAG) LIFE14 GIE/GR/001127

Το έργο LIFE DEBAG ανέπτυξε και υλοποίησε μια ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη μείωση της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος από πλαστικές σακούλες σε εθνικό (Ελλάδα) και τοπικό επίπεδο (Σύρος). Το έργο απευθύνθηκε στην τοπική κοινωνία και ενημέρωσε 41.020 επισκέπτες και 16.762 κατοίκους της Σύρου αναφορικά με τα προβλήματα που δημιουργούν οι πλαστικές σακούλες στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και τα μέτρα που μπορεί να ληφθούν για την αντιμετώπιση του ζητήματος, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης επαναχρησιμοποιούμενης υφασμάτινης σακούλας, με το έργο να παράγει 12.000 τεμάχια τα οποία διανεμήθηκαν δωρεάν στον τοπικό πληθυσμό. Υπεγράφησαν τοπικές εθελοντικές συμφωνίες για τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικής σακούλας με 215 τοπικά καταστήματα στη Σύρο, ενώ διοργανώθηκαν δημόσιες και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις σε όλα τα σχολεία του νησιού.

Το έργο πραγματοποίησε μια παράλληλη ενδεδειγμένη αξιολόγηση του ρυπαντικού φορτίου στις παραλίες και τον θαλάσσιο βυθό του νησιού. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι, στο τέλος του έργου, η σωρευση πλαστικών σακουλών είχε μειωθεί κατά 85% στις παραλίες υπό παρακολούθηση και κατά 60% στον θαλάσσιο βυθό. Αυτό αποτελεί σαφή ένδειξη ότι μια δυναμική εκστρατεία ευαισθητοποίησης μπορεί να έχει απτές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Σε εθνικό επίπεδο, το έργο διεξήγαγε μια δυναμική εκστρατεία ενημέρωσης στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, απευθυνόμενο σε περίπου 600.000 άτομα, ενώ υπεγράφη και μια εθνική εθελοντική συμφωνία με πέντε αλυσίδες σουπερμάρκετ (που εκπροσωπούν περισσότερο από το 50% του μεριδίου αγοράς στην Ελλάδα) η οποία περιλαμβάνει πλήθος μέτρων για τη μείωση της χρήσης πλαστικής σακούλας.

Επίσης, το έργο οργάνωσε επτά φόρουμ διαβούλευσης ενδιαφερομένων φορέων στα οποία για πρώτη φορά συμμετείχαν όλοι οι αρμόδιοι ενδιαφερόμενοι φορείς της Ελλάδας. Μέσω των φόρουμ αυτών, το έργο συνέβαλε χάρη σε μια σειρά σημαντικών συστάσεων στην ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/720 στην ελληνική νομοθεσία, οι οποίες συστάσεις ενσωματώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στην Κοινή Υπουργική Απόφαση 180036/952/10.8.2017 που επέβαλε ένα τέλος στις πλαστικές σακούλες μιας χρήσης από την 1^η Ιανουαρίου 2018. Μετά την επιβολή του τέλους, στην Ελλάδα παρατηρήθηκε μείωση της χρήσης πλαστικής σακούλας κατά 60%-80% σε ένα έτος, σύμφωνα με τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες δικτύωσης με 95 ομάδες στην Ελλάδα και έξι σε άλλες χώρες της ΕΕ. Το έργο εκπόνησε και ένα Εγχειρίδιο Αναπαραγωγής που συνοψίζει τα βήματα που οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να υιοθετήσουν για να μειώσουν την κατανάλωση πλαστικών σακουλών καθώς και άλλα πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<http://www.lifedebag.eu/>

Υπο-πρόγραμμα Δράση για το Κλίμα (LIFE 2014-2020)

LIFE Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής και LIFE Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Ο τομέας προτεραιότητας Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, κυρίως με τη συμβολή στην υλοποίηση και την ανάπτυξη σχετικών πολιτικών και νομοθεσίας, με τη βελτίωση της βάσης γνώσεων, την ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων, καθώς και την ανάπτυξη και την επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών, συστημάτων, μεθόδων και μέσων.

Μέχρι σήμερα, ο άξονας Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής έχει συγχρηματοδοτήσει τέσσερα έργα στην Ελλάδα. Ένα έχει στόχο να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας νέας μεθοδολογίας και να προσφέρει σε όσους εκπονούν πολιτική ένα καινοτόμο εργαλείο για την ποσοτικοποίηση της δέσμευσης άνθρακα σε μόνιμες δενδρώδεις καλλιέργειες. Το δεύτερο έργο έχει στόχο να καταδείξει βελτιώσεις στις στρατηγικές μετριασμού της κλιματικής αλλαγής μέσω της παραγωγής βιώσιμου βιοκαυσίμου που παράγεται με καινοτόμο πράσινη τεχνολογία, τα Πράσινα Κινούμενα Φίλτρα. Ένα άλλο έργο στοχεύει στην ανάπτυξη και παράδοση καινοτόμου, αξιόπιστης, ταχείας και αποδοτικής τεχνολογίας Επιπέδου 3 για τις επιτόπιες μετρήσεις εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), μεθανίου (CH₄) και υποξειδίου του αζώτου (N₂O) και μεταβολές στα αποθέματα οργανικών ουσιών εδάφους (SOC) των αγροτικών εκτάσεων σε πραγματικό χρόνο. Το έργο που χρηματοδοτήθηκε πιο πρόσφατα έχει στόχο τη μεγάλη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου χάρη στην αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με προηγμένα βιοκαύσιμα, καθώς και την προώθηση της υλοποίησης ενός συστήματος κυκλικής οικονομίας για τη βιομάζα. Η συνολική επένδυση για τα έργα αυτά ανέρχεται σχεδόν σε 9,5 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 5,5 εκατ. ευρώ θα συνεισφέρει η ΕΕ. Τα έργα θα υλοποιηθούν από ένα πανεπιστήμιο και δύο ερευνητικά ιδρύματα, ενώ θα διαρκέσουν από 42 ως 54 μήνες.

Ο τομέας προτεραιότητας Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή θα στηρίξει τις προσπάθειες για την αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, ιδίως με τη συμβολή στην υλοποίηση και την ανάπτυξη σχετικών πολιτικών και νομοθεσίας, με τη βελτίωση της βάσης γνώσεων, την ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων, καθώς και την ανάπτυξη και επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών, συστημάτων, μεθόδων και μέσων.

Μέχρι σήμερα, ο άξονας Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή έχει συγχρηματοδοτήσει τέσσερα έργα στην Ελλάδα. Ένα έχει στόχο την εκπόνηση μιας στρατηγικής προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στη γεωργία και την προετοιμασία του τομέα για την αλλαγή αυτή, εισάγοντας στρατηγικές προσαρμογής διαχείρισης νερού σε επιλεγμένες αγροτικές οργανώσεις. Το δεύτερο έργο στοχεύει στη διευκόλυνση ανάπτυξης στρατηγικών προσαρμογής της γεωργίας με την εκπόνηση και παρουσίαση ενός καινοτόμου εργαλείου υποστήριξης της λήψης αποφάσεων. Το τρίτο έργο έχει στόχο να καταδείξει τη χρήση της ξερολιθιάς στο νησί της Άνδρου ως πράσινη υποστήριξη που αντέχει στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το έργο που χρηματοδοτήθηκε πιο πρόσφατα έχει στόχο τη μελέτη, υλοποίηση, παρακολούθηση και επιβεβαίωση ενός συνόλου συστημάτων πρόβλεψης του φαινομένου της Αστικής Θερμικής Νησίδας στη Θεσσαλονίκη και τη Ρώμη, με βάση αριθμητικά μοντέλα αιχμής. Η συνολική επένδυση για τα τέσσερα αυτά έργα ανέρχεται σε 8 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων η ΕΕ θα συνεισφέρει τα 5 εκατ. ευρώ. Τα έργα θα υλοποιηθούν από μια ΜΜΕ, πανεπιστήμια και ένα ερευνητικό ινστιτούτο αντιστοιχώς και θα έχουν διάρκεια από 43 ως 60 μήνες. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με ένα από τα έργα θα βρείτε στο ακόλουθο ένθετο. Τα αποτελέσματά του θα ενσωματωθούν εν ευθέτω χρόνω.

Προσαρμογή του γεωργικού τομέα των νησιών της Μεσογείου στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (LIFE ADAPT2CLIMA) LIFE14 CCA/GR/000928

Το έργο LIFE ADAPT2CLIMA έχει στόχο να διευκολύνει την ανάπτυξη στρατηγικών προσαρμογής της γεωργίας αναπτύσσοντας και παρουσιάζοντας ένα καινοτόμο εργαλείο υποστήριξης αποφάσεων. Το εργαλείο ADAPT2CLIMA θα καταστήσει εφικτή την προσομοίωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις καλλιέργειες και την αποτελεσματικότητα των επιλεγμένων επιλογών προσαρμογής μειώνοντας την ευπάθεια στην κλιματική αλλαγή τριών νησιών της Μεσογείου και συγκεκριμένα της Κρήτης (Ελλάδα), της Σικελίας (Ιταλία) και της Κύπρου. Πιο συγκεκριμένα, το εργαλείο θα προσφέρει (α) προβολές κλιματικής αλλαγής, (β) υδρολογικές συνθήκες που αφορούν τη γεωργία, (γ) αξιολόγηση της ευπάθειας επιλεγμένων καλλιεργειών και (δ) αξιολόγηση των επιλογών προσαρμογής που εντοπίστηκαν.

Το έργο αναμένεται να συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στα εξής: στην αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή γεωργικών περιοχών στη Σικελία, την Κύπρο και την Κρήτη καθώς και σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο χάρη στην ανάπτυξη, υλοποίηση και παρουσίαση ενός καινοτόμου και διαδραστικού εργαλείου υποστήριξης αποφάσεων (το εργαλείο ADAPT2CLIMA) για τον προγραμματισμό της προσαρμογής στη γεωργία, το οποίο θα εκτιμά τις μελλοντικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους τοπικούς υδάτινους πόρους καθώς και την ευπάθεια των γεωργικών καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή στις περιοχές του έργου, στην αξιολόγηση της τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας της υλοποίησης του εργαλείου, στην εκπόνηση στρατηγικών προσαρμογής της γεωργίας (συμπεριλαμβανομένου προγράμματος παρακολούθησης) στις τρεις περιοχές του έργου και στην παρουσίασή τους στις αρμόδιες αρχές προς υιοθέτηση, στην προσομοίωση της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης ορισμένων μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία, στην ανάπτυξη στρατηγικής δέσμευσης των ενδιαφερομένων μερών, στην αύξηση της γνώσης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις αγροτικές περιοχές που καλύπτονται από το έργο, επιτρέποντας έτσι την ενημερωμένη λήψη αποφάσεων και τη βελτίωση της ετοιμότητας ανάληψης πρόωρης δράσης για την αντιμετώπιση δυνητικών βλαβών και την ελαχιστοποίηση των απειλών που προκαλεί η κλιματική αλλαγή, στην ανάπτυξη πλαισίου για τη συνεκτίμηση των μέτρων γεωργικής προσαρμογής στις σχετικές εθνικές και περιφερειακές πολιτικές, και στην προώθηση της δυνατότητας επανάληψης και μεταφοράς της προτεινομένης μεθοδολογίας ώστε να διασφαλιστεί ο κατάλληλος συντονισμός των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών καθώς και των σχετικών αρχών.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<http://www.adapt2clima.eu>

LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση

Ο τομέας προτεραιότητας Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση προωθεί την ευαισθητοποίηση για θέματα κλιματικής αλλαγής, υποστηρίζει την επικοινωνία, τη διαχείριση και τη διάδοση πληροφοριών για το κλίμα, προωθεί την πιο αποτελεσματική συμμόρφωση με τη νομοθεσία για το κλίμα και ενθαρρύνει την καλύτερη κλιματική διακυβέρνηση διευρύνοντας τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

Μέχρι σήμερα, ο άξονας Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση έχει συγχρηματοδοτήσει δύο έργα στην Ελλάδα. Ένα από αυτά έχει στόχο την προώθηση σε αστικά κέντρα της ενσωμάτωσης πράσινων υποδομών με στόχο τη βελτίωση της κλιματικής διακυβέρνησης των πόλεων. Συντονίζεται από τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ». Στόχος του δεύτερου έργου είναι να επιτρέψει στους καταναλωτές να λαμβάνουν αποφάσεις μετά λόγου γνώσεως αναφορικά με την αγορά οχημάτων χαμηλών εκπομπών ρύπων και κατανάλωσης καυσίμων. Υλοποιείται από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Η συνολική επένδυση ανέρχεται σε 5,5 εκατ. ευρώ εκ των οποίων η ΕΕ θα συνεισφέρει τα 3 εκατ. ευρώ. Τα έργα θα διαρκέσουν 40 μήνες κατά μέσο όρο.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο LIFE GrIn υπάρχουν στο ακόλουθο ένθετο. Τα αποτελέσματά του θα προστεθούν εν ευθέτω χρόνω.

Προώθηση της ενσωμάτωσης πράσινων υποδομών στον αστικό ιστό για τη βελτίωση της κλιματικής διακυβέρνησης των πόλεων (LIFE GrIn)

LIFE17 GIC/GR/000029

Στόχος του έργου LIFE GrIn είναι:

- Η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής για τη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των Αστικών Χώρων Πρασίνου με βάση τον συνεταιριστικό προγραμματισμό και τις καλές πρακτικές στον τομέα της αστικής δασοπονίας, ικανοποιώντας κοινωνικές αξίες και προωθώντας την αστική προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- Ποσοτικοποίηση και πολλαπλασιασμός των επιπτώσεων των Αστικών Χώρων Πρασίνου στα αστικά κλιματικά προβλήματα, όπως τα κύματα καύσωνα και το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας, οι αυξημένες απορροές κατά τις έντονες βροχοπτώσεις και η αυξημένη κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση και ψύξη των κτηρίων,
- Ολοκλήρωση και προώθηση ευρωπαϊκών πολιτικών προσαρμογής και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής καθώς και βιώσιμη αστική ανάπτυξη και σχεδιασμός,
- Προώθηση της ενσωμάτωσης βιώσιμης διαχείρισης αστικών δασών για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στο Σύμφωνο των Δημάρχων και άλλες πολιτικές της ΕΕ,
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής χάρη στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και τον πολυλειτουργικό σχεδιασμό Αστικών Χώρων Πρασίνου,
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης των φορέων λήψεως αποφάσεων αναφορικά με την ανάγκη και τα οφέλη ανάληψης δράσης για το κλίμα σε δημοτικό επίπεδο και σε επίπεδο ευρέως κοινού για την αύξηση της συμμετοχής τους, και
- Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας και βελτίωση των ενδιατημάτων ειδών πανίδας και χλωρίδας στις πόλεις.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<http://lifegrin.gr/>

LIFE Ολοκληρωμένα έργα για το Περιβάλλον και το Κλίμα

Αυτός ο τομέας προτεραιότητας LIFE έχει στόχο την υλοποίηση, σε ευρεία χωρική κλίμακα (περιφερειακή, δια-περιφερειακή, εθνική, διεθνική), προγραμμάτων ή στρατηγικών για το περιβάλλον ή το κλίμα που απαιτούνται από συγκεκριμένη νομοθεσία της ΕΕ για το περιβάλλον ή το κλίμα, κυρίως στους τομείς της φύσης, των υδάτων, των απορριμμάτων, της ατμόσφαιρας και του περιορισμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Τα Ολοκληρωμένα Έργα διασφαλίζουν τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και προωθούν τον συντονισμό και τη συμμετοχή τουλάχιστον άλλης μίας σχετικής ευρωπαϊκής, εθνικής ή ιδιωτικής πηγής χρηματοδότησης.

Μέχρι σήμερα, στην Ελλάδα συγχρηματοδοτήθηκαν τρία ολοκληρωμένα έργα (δύο για το περιβάλλον (ΙΠΕ) και ένα για το κλίμα (ΙΡΚ), που αντιστοιχούν σε συνολικό προϋπολογισμό 47 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων η ΕΕ θα συνεισφέρει τα 28 εκατ. ευρώ.

Το πρώτο Ολοκληρωμένο Έργο για το Περιβάλλον θα παρουσιάσει ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και τη διαχείριση περιοχών Natura 2000, ειδών, οικοτόπων και οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Το έργο συντονίζει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Λεπτομέρειες για τις δράσεις του έργου αυτού παρουσιάζονται στο ακόλουθο ένθετο. Στόχος του δεύτερου έργου είναι η μείωση του όγκου αστικών απορριμμάτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής και η προώθηση της πρόληψης παραγωγής αποβλήτων και της επανάχρησης με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Το Ολοκληρωμένο Έργο για το Κλίμα θα υποστηρίξει την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής προσαρμογής της Ελλάδας. Για τον σκοπό αυτόν θα αναπτύξει εθνικές και περιφερειακές ικανότητες για τον συντονισμό, την ιεράρχηση προτεραιοτήτων, την παρακολούθηση και τη βασική προσαρμογή δράσεων πολιτικής. Τα τρία έργα συντονίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και έχουν διάρκεια από 96 ως 100 μήνες.

Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE IP 4Natura) LIFE16 IPE/GR/000002

Οι βασικοί στόχοι του έργου LIFE-IP 4 NATURA είναι οι εξής:

- Υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων διατήρησης και εφαρμογή νομικών μέσων για οικοτόπους και είδη κοινωτικού ενδιαφέροντος που απειλούνται σε εθνικό και διαπεριφερειακό επίπεδο,
- Διατύπωση, νομική έγκριση και εφαρμογή τουλάχιστον 10 Σχεδίων Δράσης για επιλεγμένους οικοτόπους και είδη,
- Υλοποίηση τουλάχιστον 12 Σχεδίων Διαχείρισης σε τέσσερις συμμετέχουσες διοικητικές περιφέρειες, καλύπτοντας περιοχές του δικτύου Natura 2000 σε θαλάσσιες και χερσαίες περιοχές,
- Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας όλων των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών διατήρησης της φύσης και ανάπτυξη των απαραίτητων μέσων και συνθηκών για τη βελτίωση του έργου και των αποτελεσμάτων τους,
- Μελέτη και απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων για υπηρεσίες οικοσυστημάτων και την παροχή τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο,
- Ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των περιοχών δικτύου Natura 2000 και βελτίωση της συνδεσιμότητάς τους,
- Δημιουργία ενός συστήματος γεωγραφικά προσανατολισμένων βάσεων δεδομένων για το δίκτυο Natura 2000 και ένα εργαλείο GIS στο διαδίκτυο για τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων που θα χρησιμοποιούνται από το Δημόσιο, τους επαγγελματίες και το κοινό,
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων, γνώσεων και ευαισθητοποίησης των βασικών εμπλεκόμενων φορέων (οργανισμών, αρχών και ευρέως κοινού) αναφορικά με την υλοποίηση των Οδηγιών για τα Πτηνά και τους Οικότοπους και το δίκτυο περιοχών Natura 2000, καθώς και των ευθυνών και συμμετοχής τους στη διατήρηση, και
- Ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου και διασφάλιση της υλοποίησης, μεταφοράς και αντιγραφής τους από άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι συμπληρωματικές δράσεις θα αναπτύξουν (εκπονήσουν και υιοθετήσουν νομικά) ένα συναφές εθνικό σχέδιο που θα βασίζεται στις δράσεις για τη διατήρηση ολόκληρου του ελληνικού δικτύου περιοχών Natura 2000 για πέντε χρόνια, και θα εκπονήσουν τον τρόπο υλοποίησης των μέτρων που προβλέπονται στο Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Natura 2000 και στις επτά κατηγορίες προτεραιότητας.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<https://edozoume.gr>

Πώς θα μάθετε περισσότερα για το LIFE και τα έργα LIFE

Επισκεπτόμενοι τον ιστότοπο LIFE

Ο δικτυακός τόπος του LIFE παρέχει πολλές πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα LIFE:

<http://ec.europa.eu/life/>

Με αναζήτηση στη βάση έργων LIFE

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έργα LIFE στην Ελλάδα ή τα έργα LIFE γενικότερα, βλέπε την επιγραμμική βάση δεδομένων του LIFE:

<http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

Η συγκεκριμένη βάση δεδομένων είναι ιδιαίτερα εύχρηστη και αποτελεί αξιόπιστη πηγή πληροφοριών σχετικά με όλα τα ολοκληρωμένα ή υπό εκτέλεση έργα του LIFE. Επίσης, παρέχει πληροφορίες για τους δικαιούχους, τα στοιχεία επικοινωνίας τους και τους ιστότοπους των έργων.

Με αναζήτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

twitter.com/LIFE_Programme

<http://www.facebook.com/LIFE.programme>

www.flickr.com/photos/life_programme

Επικοινωνώντας με το

Εθνικό Σημείο Επαφής της Ελλάδας

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής – Πράσινο Ταμείο
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής – Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας, Τμήμα Μηχανισμών Αγοράς και Μητρώου Εκπομπών

Όνομα: κ. Γεώργιος ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ (LIFE Περιβάλλον / LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση / LIFE Φύση)
κ. Δημήτριος ΝΙΑΒΗΣ (LIFE Φύση / LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση / LIFE Δράση για το Κλίμα)
Διεύθυνση: Βίλα Καζούλη, Λ. Κηφισίας 241
GR - 14561 Κηφισιά
Τηλ.: +30 210 5241903 / +30 210 5241913
+30 210 86 65 998
E-mail: g.protopapas@prv.ypeka.gr / d.niavis@prv.ypeka.gr
Website: [NCP's website](http://www.ncp.gr)

Ομάδα Παρακολούθησης για την Ελλάδα

NEEMO EEIG – PROSPECT κα Γ. Βαλαώρα

Διεύθυνση: Ασκληπιοίου 14
GR - 10680 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: +30 210 361 00 88
E-mail: georgia.valaoras@neemo.eu

Έργα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων που έκλεισαν πρόσφατα ή συνεχίζονται				
Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περίληψη του έργου	Διάρκεια έργου
Πιλοτική εφαρμογή εξόρυξης θαμμένων απορριμμάτων από ΧΥΤΑ για την ανάκτηση μετάλλων, υλικών, γης και ενέργειας (LIFE RECLAIM)	LIFE12 ENV/GR/000427	http://www.reclaim.gr/		07/2013--> 06/2016
Ανάπτυξη και επίδειξη διαχειριστικών σχεδίων έναντι των ενισχυόμενων από την κλιματική αλλαγή χωροκατακτητικών κουνουπιών στη Νότια Ευρώπη (LIFE CONOPS)	LIFE12 ENV/GR/000466	http://www.conops.gr/		07/2013--> 12/2017
Δια-μεσογειακό δίκτυο για το περιβάλλον και την υγεία (CROME- LIFE)	LIFE12 ENV/GR/001040	http://www.crome-life.eu		07/2013--> 12/2016
Βάση Δεδομένων REACH για τα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας (SDS) και Κάρτες Οδηγιών στο Χώρο Εργασίας (WICs), READ (LIFE READ)	LIFE12 ENV/GR/001135	http://www.life-read.gr		10/2013--> 10/2015
Αντιμετώπιση της μύγας της Μεσογείου με μια καινοτόμο και φιλική προς το περιβάλλον τροφιμοπαγίδα μέσω μιας Ολοκληρωμένης Στρατηγικής Καταπολέμησης Παρασίτων (LIFE BIODELEAR)	LIFE13 ENV/GR/000414	http://www.biodelear.gr		06/2014--> 06/2019
Ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη μείωση του αποτυπώματος του διοξειδίου του άνθρακα στον τομέα των τροφίμων (LIFE FOODPRINT)	LIFE13 ENV/GR/000958	http://www.foodprint.gr		09/2014--> 10/2017
Life GreenYourMove: Ανάπτυξη και προώθηση ενός πλοηγού συνδυασμένης μετακίνησης με στόχο την ελαχιστοποίηση των αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρώπη (LIFE GYM)	LIFE14 ENV/GR/000611	http://www.greenyourmove.org/		09/2015--> 08/2018
Επίδειξη της αποδοτικότητας των πόρων μέσω καινοτόμων ολοκληρωμένων συστημάτων ανακύκλωσης αποβλήτων για τις απομακρυσμένες περιοχές (LIFE: PAVetheWAYSTE)	LIFE14 ENV/GR/000722	http://pavethewayste.eu		09/2015--> 12/2018
Ανάπτυξη και επίδειξη μοντέλων πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) (LIFE RE-WEEE)	LIFE14 ENV/GR/000858	http://www.reweee.gr/el		01/2016--> 06/2019
Food for Feed: μια καινοτόμος διαδικασία για τη μετατροπή των ξενοδοχειακών τροφικών αποβλήτων σε ζωοτροφές (LIFE-F4F (Food for Feed))	LIFE15 ENV/GR/000257	https://life-f4f.gr		09/2016--> 02/2020
Νέα τεχνολογία αποθείωσης για τη μείωση SOx με θετικό καθαρό περιβαλλοντικό	LIFE15 ENV/GR/000338	http://www.betterlife-withmgo.eu		07/2016--> 12/2019

αποτύπωμα βασισμένη σε αντιδραστήρια MgO (LIFEPOSITIVEMgOFGD)				
Νέα προσέγγιση για ενεργειακά αυτόνομες εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και διαχείρισης βιοστερεών (LIFE B2E4sustainable-WWTP)	LIFE16 ENV/GR/000298	http://www.biosolids2energy.eu		09/2017-> 08/2020
Ανάπτυξη πιλοτικής μονάδας αξιοποίησης PRS (στερεών υπολειμμάτων πετρελαίου) σε νέες προστιθέμενες αξίας πρώτες ύλες (LIFE DIANA)	LIFE16 ENV/GR/000461	http://www.lifediana.eu/		07/2017-> 06/2020
LIFE GreenYourRoute: Μία ευρωπαϊκή καινοτόμος πλατφόρμα logistics για το «τελευταίο μίλι» παράδοσης προϊόντων σε αστικό περιβάλλον (LIFE GYR)	LIFE17 ENV/GR/000215	https://www.greenyourroute.com		09/2018-> 08/2022
Καινοτόμα συστήματα ευφυούς γεωργίας προς υποστήριξη της Κυκλικής Οικονομίας στη Γεωργία (LIFE GAIA Sense)	LIFE17 ENV/GR/000220	http://lifegaiasense.eu/index.php		07/2018-> 06/2022
Ενσωματωμένη προσέγγιση για την παρακολούθηση της έκθεσης και των υγειονομικών επιπτώσεων από παραγόμενα νανοϋλικά σε χώρους εργασίας και αστικές περιοχές (LIFE NanoEXPLORE)	LIFE17 ENV/GR/000285	https://www.lifefnanoeexplore.eu/		09/2018-> 02/2022
Νανο-καταλύτες για μεγάλης αντοχής εφαρμογές (LIFE CAT4HEAVY)	LIFE17 ENV/GR/000352	https://www.lifecat4heavy.eu/		07/2018-> 01/2022
Φωτοκαταλυτική νανοδιήθηση για την εξάλειψη ρύπων σε υδατικά απόβλητα της αγροβιομηχανίας (LIFE PureAgroH2O)	LIFE17 ENV/GR/000387	https://lifepureagroh2o.com		07/2018-> 12/2021
Επίδειξη μιας προηγμένης τεχνικής για την εξάλειψη αποβλήτων προερχόμενων από τη βιομηχανία εξόρυξης άνθρακα σε συνδυασμό με την ανάκτηση πόρων (LIFE BRINE-MINING)	LIFE18 ENV/GR/000019	https://brinemining.eu		09/2019-> 08/2023

Έργα LIFE Φύση & Βιοποικιλότητα που έκλεισαν πρόσφατα ή συνεχίζονται

Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περιλήψη του έργου	Διάρκεια έργου
Διαχείριση της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) της Άνδρου με σκοπό την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης 4 ειδών πτηνών προτεραιότητας (ANDROSSPA)	LIFE10 NAT/GR/000637	http://www.androslife.gr		09/2011 -> 08/2015
Διατήρηση και διαχείριση του κερκινεζιού (Falco naumanni*) σε τρεις Ζώνες Ειδικής	LIFE11 NAT/GR/001011	http://www.lifelesserkestrel.eu		06/2012 -> 05/2016

Προστασίας (ΖΕΠ) της Ελλάδας (Lesser Kestrel Thessaly)				
Διατήρηση δασών και δασικών ανοιγμάτων προτεραιότητας στον Εθνικό Δρυμό Οίτης και στο Όρος Καλλίδρομο της Στερεάς Ελλάδας (FOROPENFORESTS)	LIFE11 NAT/GR/001014	http://www.foropenforests.org		09/2012 -> 11/2017
Αειφορική διαχείριση και χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας σε υγράτους - η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας (LIFE-Stymfalia)	LIFE12 NAT/GR/000275	http://www.lifestymfalia.gr		10/2013 -> 09/2017
Αποκατάσταση και διατήρηση του Τύπου Οικότοπου Προτεραιότητας *9562 Ελληνικά Δάση Άρκευθου στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών (LIFE JunEx)	LIFE12 NAT/GR/000539	http://www.junex.gr		07/2013 -> 06/2017
ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE «Ολοκληρωμένη Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας στις Βόρειες Κυκλάδες» (CYCLADES Life)	LIFE12 NAT/GR/000688	http://www.cycladeslife.gr/		07/2013 -> 06/2017
Δράσεις διατήρησης για τη βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στη Βόρεια Πίνδο (LIFE ARCPIN)	LIFE12 NAT/GR/000784	http://www.lifearcpin.gr/		10/2013 -> 06/2017
Μέτρα διατήρησης για τη διευκόλυνση της προσαρμογής του μαυροπερίτη στην κλιματική αλλαγή (LIFE ElClimA)	LIFE13 NAT/GR/000909	http://www.lifefalcoeleonora.gr		10/2013 -> 06/2017
Δράσεις για την προστασία των υδρόβιων πουλιών στη Μικρή Πρέσπα: συμβάλλοντας στην προσαρμογή των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και δημιουργώντας οφέλη για την τοπική κοινωνία (LIFE Prespa Waterbirds)	LIFE15 NAT/GR/000936	https://www.prespawaterbirds.gr/th-e-project-weg-11899.html		10/2016 -> 09/2021
Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης του ανθρώπου και της αρκούδας στον Δήμο Αμυνταίου (LIFE AMYBEAR)	LIFE15 NAT/GR/001108	http://lifeamybear.eu/		10/2016 -> 07/2020
Βελτίωση πράσινων υποδομών σε αγροτικά οικοσυστήματα: επανασύνδεση φυσικών περιοχών μέσω αντιμετώπισης του κατακερματισμού οικότοπων (LIFE IGIC)	LIFE16 NAT/GR/000575	https://www.lifeigic.eu		09/2017 -> 12/2022
Διατήρηση ειδών και οικότοπων προτεραιότητας της προστατευόμενης περιοχής Άνδρου εντάσσοντας κοινωνικοοικονομικούς προβληματισμούς (LIFE Andros Park)	LIFE16 NAT/GR/000606	http://www.androslife.gr		09/2017 -> 09/2021
Αποκατάσταση, διαχείριση και διατήρηση οικότοπων προτεραιότητας στις παράκτιες περιοχές της Μεσογείου (LIFE PRIMED)	LIFE17 NAT/GR/000511	https://www.lifeprimed.eu		07/2018 -> 06/2023

Διαχείριση και διατήρηση των πληθυσμών του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο (LIFE Bonelli eastMed)	LIFE17 NAT/GR/000514	http://www.lifebonelli.eu		09/2018 → 08/2023
Ελληνικές Σπηλιές και Νυχτερίδες: Δράσεις διαχείρισης και αλλαγής της συμπεριφοράς (LIFE GRECABAT)	LIFE17 NAT/GR/000522	https://www.lifegrecabat.eu		09/2018 → 02/2023
Αντιμετώπιση της απειλής των εισβλητικών ειδών στη Βόρεια Ελλάδα μέσω της ανάπτυξης συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και πληροφοριών για θηλαστικά (LIFE ATIAS)	LIFE18 NAT/GR/000430	X/E		09/2019 → 09/2022
Βελτίωση της συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας σε 4 Εθνικά Πάρκα στη Νότια Ευρώπη (LIFE ACRPROM)	LIFE18 NAT/GR/000768	X/E		09/2018 → 09/2024
Επίδειξη καλών πρακτικών με στόχο τον περιορισμό των επιπτώσεων των αιολικών πάρκων στη βιοποικιλότητα της Ελλάδας (LIFE WINDFARMS & WILDLIFE)	LIFE12 BIO/GR/000554	http://www.windfarms-wildlife.gr/		10/2019 → 09/2017
Επίδειξη καλών πρακτικών με στόχο τον περιορισμό των επιπτώσεων των αιολικών πάρκων στη βιοποικιλότητα της Ελλάδας (LIFE WINDFARMS & WILDLIFE)	LIFE12 BIO/GR/000554	http://www.windfarms-wildlife.gr/		10/2013 → 09/2017

Έργα LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση που έκλεισαν πρόσφατα ή συνεχίζονται

Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περίληψη του έργου	Διάρκεια έργου
Ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης για τον περιορισμό των απορριμμάτων στις παραλίες (LIFE – AMMOS)	LIFE12 INF/GR/000985	http://www.life-ammos.gr/		07/2013 → 03/2015
Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη (LIFE Natura2000ValueCrete)	LIFE13 INF/GR/000188	http://www.ecovalue-crete.eu/		07/2014 → 06/2018
Ανάπτυξη επικοινωνιακής και εκπαιδευτικής εκστρατείας για την ανακύκλωση Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) (LIFE – INFOCYCLE)	LIFE13 INF/GR/001342	http://www.infocycle.gr/		07/2014 → 06/2016
Προώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία στις περιοχές	LIFE14 GIE/GR/000026	http://www.lifethemis.eu		10/2015 → 09/2020

Δικτύου 2000 στην Κρήτη (LIFE Natura Themis)				
Δημιουργία συνεργασιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανταλλαγή γνώσεων για τα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα (LIFE ForestLife)	LIFE14 GIE/GR/000304	http://www.forestlife.gr		07/2015 → 07/2019
Ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη μείωση της πλαστικής σακούλας στο θαλάσσιο περιβάλλον (LIFE DEBAG)	LIFE14 GIE/GR/001127	http://www.lifedebag.eu/		09/2015 → 03/2018
Χημικά, Κανονισμοί, Επιβολή & Επιθεωρήσεις – Κτίριο Αρχή ικανοτήτων για το REACH/CLP και συμμόρφωση SEVESO III (LIFE CHEREE)	LIFE15 GIE/GR/000943	https://www.reach-cherree.gr/		10/2016 → 03/2020
Πρόληψη περιβαλλοντικού εγκλήματος με έξυπνες επιθεωρήσεις (LIFE PROWhiBIT)	LIFE18 GIE/GR/000899	X/E		10/2019 → 01/2024

Έργα LIFE Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής και LIFE Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή που συνεχίζονται				
Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περίληψη του έργου	Διάρκεια έργου
Πρωτόσηψη της αποδοτικής χρήσης νερού και υποστήριξη της μετάβασης προς μια ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή γεωργία στις μεσογειακές χώρες (LIFE AgroClimaWater)	LIFE14 CCA/GR/000389	http://www.lifeagroclimawater.eu/		09/2015 → 08/2020
Προσαρμογή του γεωργικού τομέα των νησιών της Μεσογείου στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (LIFE ADAPT2CLIMA)	LIFE14 CCA/GR/000928	http://www.adapt2clima.eu		10/2015 → 04/2019
Μετατροπή των εγκαταλειμμένων τοπίων αναβαθμίδων σε πράσινες υποδομές μέσω συμμετοχικής επιστασίας γης για καλύτερη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (LIFE TERRACESCAPE)	LIFE16 CCA/GR/000050	http://lifeterracescape.aegean.gr		07/2017 → 08/2021
Υλοποίηση συστήματος πρόγνωσης για το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας για την ανάπτυξη στρατηγικών για την αστική προσαρμογή (LIFE ASTI)	LIFE17 CCA/GR/000108	https://lifeasti.eu/		09/2018 → 08/2021
Καινοτόμος προσέγγιση για τον υπολογισμό και παρακολούθηση της δέσμμευσης διοξειδίου του άνθρακα από δενδρώδεις καλλιέργειες για τη διερεύνηση της χρήσης τους ως «δεξαμενές δέσμμευσης άνθρακα» (LIFE CLIMATREE)	LIFE14 CCM/GR/000635	http://www.lifeclimatree.eu/		07/2015 → 06/2019

Παραγωγή βιοαιθανόλης χαμηλού κόστους με θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα με χρήση Πράσινων Κινούμενων Φίλτρων σε διάφορες υδάτινες μάζες (LIFE Biomass C+)	LIFE16 CCM/GR/000044	http://biomasscarbonpositive.eu		09/2017 -> 02/2021
Καινοτόμες τεχνολογίες για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στον αγροτικό τομέα της Μεσογείου (LIFE ClimaMed)	LIFE17 CCM/GR/000087	https://life-climamed.eu/		09/2017 -> 02/2021
Σύστημα κυκλικής οικονομίας για τη μετατροπή βιομάζας πολλαπλών πηγών σε προϊόντα προστιθέμενης αξίας (LIFE CIRCforBIO)	LIFE18 CCM/GR/001180	https://circforbio.eu/		10/2019 -> 05/2023

Έργα LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση που συνεχίζονται

Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περίληψη του έργου	Διάρκεια έργου
Προώθηση της ενσωμάτωσης πράσινων υποδομών στον αστικό ιστό για τη βελτίωση της διακυβέρνησης σε σχέση με την κλιματική αλλαγή στις πόλεις (LIFE GrIn)	LIFE17 GIC/GR/000029	http://lifegrin.gr/		06/2018 -> 12/2021
Περισσότερες πληροφορίες, λιγότερες εκπομπές – κίνητρα προς τους καταναλωτές για έναν πιο πράσινο 21 ^ο αιώνα (MILE21-LIFE)	LIFE17 GIC/GR/000128	https://www.mile21.eu/		09/2018 -> 08/2021

Ολοκληρωμένα Έργα LIFE που συνεχίζονται

Τίτλος έργου	Αριθμός έργου	Ιστότοπος	Κάντε κλικ στο εικονίδιο για την περίληψη του έργου	Διάρκεια έργου
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE IP 4Natura)	LIFE16 IPE/GR/000002	https://edozoume.gr		12/2017 -> 11/2025
LIFE-IP AdaptInGR – Ενισχύοντας την εφαρμογή πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα (LIFE-IP AdaptInGR)	LIFE17 IPC/GR/000006	https://www.adaptivegreece.gr		12/2017 -> 11/2025
Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα (LIFE-IP CEI-Greece)	LIFE18 IPE/GR/000013	https://ekpa.ypeka.gr/en/projects/european/life-ip-cei-greece-life-ip-circular-economy-implementation-in-greece-2		07/2019 -> 10/2027